

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל חברה ונוער

חידון התנ"ך המחוזי לנוער,

התש"ף

חידון פומבי לבתי הספר הממלכתיים

בסימן: "האדם והבריאה"

"כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה"

(דברים כ, 19)

ע"ש יצחק נבון, נשיאה החמישי של מדינת ישראל

חוברת השאלות

יוצא לאור על-ידי
משרד החינוך
מינהל חברה ונוער

הממונה על חידוני התנ"ך: **איציק בן-אבי**

מרכז החידון: **חננאל מלכה**

מחבר השאלות: **אליאור בביאן**

עורך החידון: **דוד רוזנברג**

ט' בשבט התש"ף

04 בפברואר 2020

© כל הזכויות שמורות

מבנה חידון התנ"ך המחוזי הפומבי ושלביו

הניקוד	הנושא	המשתתפים	השלב
50	מבחן מוקדם בכתב	כלל המתמודדים	קדם פומבי
12	השאלה האישית שאלות מלוות בקטעי סרטים	16	פומבי שלב ראשון
14	זיהוי באמצעות רמזים שאלות בזק באמצעות מחשב	8	פומבי שלב שני
24	שאלה זהה בכתב	4	פומבי שלב שלישי

חומר הלימוד לחידון התנ"ך המחוזי

תורה

תרי עשר

בראשית: כל הספר
שמות: פרקים א-כ, כ"ד, ל"א-
ל"ד

כתובים

במדבר: פרקים י"ז, כ-
כ"ה, כ"ז, ל"ב

רות: כל הספר
אסתר: כל הספר

נביאים ראשונים

יהושע: פרקים א-י"א, י"ד-
כ, כ"ב-כ"ד
שופטים: כל הספר
שמואל א': כל הספר
שמואל ב': כל הספר
מלכים א': כל הספר
מלכים ב': כל הספר

חידון התנ"ך המחוזי הפומבי לנוער, התש"ף

תקנון החידון וסדריו

1. בחידון הפומבי משתתפים עד 16 מתמודדים ומתמודדות, אלה שצברו את מספר הנקודות הגבוה ביותר במבחן המיון המקדים בכתב.
2. בחידון הפומבי אפשר לצבור עד 50 נקודות. כאמור, הנקודות שצברו הנבחנים במבחן המיון ייזקפו לזכותם בשלב זה. לכן אפשר לצבור בחידון המחוזי, בסך הכול, עד 100 נקודות.
3. החידון המחוזי הפומבי לשנת התש"ף יעמוד בנושא "האדם והבריאה" והפסוק: "כִּי הָאָדָם יַעַץ הַשָּׂדֶה" (דברים כ, 19), ע"ש נשיא המדינה החמישי, יצחק נבון ז"ל.
4. בחידון הפומבי שלושה שלבים.

שלב א' - שאלות בעקבות סרטונים

- א. לכל מתמודד ומתמודדת תוצג שאלה בת שני חלקים. מענה נכון על כל חלק יזכה את המתמודד ב-6 נקודות.
- ב. בסך הכול ניתן לצבור בשלב הראשון עד 12 נקודות.
- ג. עם סיום מחזור השאלות הזה עד 8 מתמודדים - אלה שצברו את מספר הנקודות הגבוה ביותר.

שלב ב' - משחק מחשב

- א. בשלב הזה ישתתפו עד 8 מתמודדים - אלה שצברו את מספר הנקודות הגבוה ביותר.

ב. לפני המתמודדים יוצג משחק מחשב ובו 8 משבצות. כל משבצת מסמלת נושא מסוים, שייחשף למתמודד רק לאחר שנבחרה המשבצת.

ג. למתמודדים לא תהיה זכות בחירה בבחירת המשבצת, אלא כל אחד יענה בתורו על פי סדר המשבצות שעל המסך. לאחר מכן ישיבו על 4 שאלות במשך 60 שניות.

ד. תשובה נכונה על שאלה מס' 1 תזכה את הנבחן ב- 2 נקודות.

תשובה נכונה על שאלה מס' 2 תזכה את הנבחן ב- 3 נקודות.

תשובה נכונה על שאלה מס' 3 תזכה את הנבחן ב- 4 נקודות.

תשובה נכונה על שאלה מס' 4 תזכה את הנבחן ב- 5 נקודות.

ה. תשובות נכונות על כל 4 השאלות יזכו את הנבחן ב- 14 נקודות.

שלב ג' - שלב השאלה הזהה

א. בשלב הזה ישתתפו עד 4 מתמודדים ויישאלו 6 שאלות זהות.

ב. לכל מתמודד ומתמודדת יינתנו שש השאלות.

ג. בזמן שהמנחה יציג את השאלות לקהל, יינתנו למתמודדים שתי דקות (120 שניות) לכתוב את תשובותיהם.

ד. תשובה נכונה תזכה את המתמודד/ת ב- 4 נקודות.

ה. בסך הכול ניתן לצבור בשלב הזה עד 24 נקודות, ובסך הכל ניתן לצבור בחידון 100 נקודות.

בתום השלב השלישי בחידון הפומבי יוכרע מי הזוכה בחידון.

אם אין הכרעה - ייעשה שימוש בשאלות המילואים. המתמודד או המתמודדת שיזכה או תזכה בניקוד הגבוה ביותר, יוכתר או תוכתר כחתן או ככלת החידון המחוזי, ויעלה או תעלה לשלב הארצי. יודגש כי מתמודד או מתמודדת אחד או אחת בלבד יעלה או תעלה לחידון הארצי כנציג/ה היחיד/ה של המחוז מכל זרם חינוכי - הזרם הממלכתי והזרם הממלכתי-דתי.

סדר הצגת השאלות למתמודדים בחידון הפומבי

1. המתמודדים יישבו על הבמה לפי סדר ה-א"ב של שמות משפחתם. על השולחן, ליד כל מתמודד/ת ומתמודד/ת, יוצב שלט ועליו שמותיהם (השם הפרטי תחילה ואחריו שם המשפחה) ושמות בתי הספר שלהם.

2. סדר הצגת השאלות למתמודדים יהיה לפי סדר ישיבתם.

3. ענה או ענתה המתמודד/ת תשובה מלאה על השאלה, יכריז או תכריז יושב ראש חבר השופטים את מספר הנקודות שצבר/ה המתמודד/ת, ואלה יירשמו בטופס השיפוט, ליד שמו/ה.

4. ענה או ענתה המתמודד/ת תשובה חלקית, יינְועץ היושב ראש בחבריו השופטים ויכריז על מספר הנקודות שצבר/ה המתמודד/ת, ואלה יירשמו בטופס השיפוט, ליד שמו/ה.

5. לא ענה/ענתה המתמודד/ת על השאלה, יכריז היושב ראש שאין מענה, ובטופס השיפוט יירשם 0 ליד שם המתמודד/ת.

6. ענה/ענתה המתמודד/ת על השאלה באופן לא נכון, יכריז היושב ראש "תשובה לא נכונה", ובטופס השיפוט יירשם 0 ליד שם המתמודד/ת.

מתמודדים בעלי לקויות למידה וצרכים מיוחדים

1. בחידון הפומבי - כל המתמודדים זכאים להקראת השאלות על ידי מנחה החידון.
2. בחידון הפומבי, בשלב הראשון, יהיו שופטי החידון ומנחה/ת החידון רשאים לתת עוד זמן קצר לגיבוש התשובה למתמודדים בעלי לקויות שיבקשו זאת.
3. בחידון הפומבי, בשלב השני - תינתן הארכת זמן של 15 שניות רק למתמודדים בעלי לקויות חושיות ופיזיות.

חבר השופטים והשופטות

1. חבר השופטים מורכב מהיושב ראש, ולצדו חמישה שופטים.
2. היושב ראש אחראי לשיפוט, והוא מכריז את מספר הנקודות שכל נבחן/ת זכה/זכתה בהן. היושב ראש מפקח על רישום הניקוד.
3. היושב ראש מורה למנחה להכריז את שמות העולים משלב לשלב.
4. בעת הצורך, אם לא השיב/ה המתמודד/ת תשובה מלאה, יקרא היושב ראש את התשובה המלאה. הוא רשאי לכבד את חבריו השופטים בקריאת חלק מהתשובות.
5. בסוף החידון יורה היושב ראש למנחה להכריז את שם חתן או כלת החידון המחוזי.
6. חבר השופטים ידון בערעורים, אם יהיו כאלה, במהלך החידון בלבד, בין שלב לשלב. לאחר החידון לא יקבלו השופטים כל ערעורים.

7. ועדת ההיגוי הארצית לחידון התנ"ך במינהל חברה ונוער תשמש סמכות עליונה לפסיקות סופיות לגבי ערעורים על החלטות השופטים, אם יהיו כאלה.

תפקיד המנחה

1. מנהל את החידון על פי הסדרים שנקבעו מראש.
2. מזמין את המתמודדים והמתמודדות ואת חבר השופטים והשופטות לבמה.
3. מזמין את המברכים ודואג לסדר ההופעות האומנותיות.
4. קורא את כל השאלות בחידון בקול.
5. מכריז את שמותיהם של כל מתמודד/ת ומתמודד/ת לפני שמוצגת להם השאלה.
6. מכריז את שמות העולים והעולות משלב לשלב, על פי הוראות יושב ראש חבר השופטים.
7. מכריז את שמות הזוכים על פי הוראות יושב ראש חבר השופטים.

ההתמודדות בחידון בשנת התשפ"א

הזוכים במקום הראשון בחידון המחוזי התש"ף לא יוכלו להתמודד שוב בחידון בשנת התשפ"א, אלא אם כן הם השתתפו לראשונה בחידון הפומבי כשהיו בכיתה י"א. הזוכים במקום הראשון בחידון המחוזי התש"ף יוכלו להתמודד שוב בחידון המחוזי רק כעבור שנתיים, בשנת התשפ"ב.

חידון התנ"ך המחוזי לנוער, התש"ף

72 שנים למדינת ישראל

בסימן: "האדם והבריאה"

"כִּי הָאָדָם עֵץ הַשֵּׁדָה"

(דברים כ, 19)

ע"ש יצחק נבון, נשיאה החמישי של מדינת ישראל

השלב הראשון - השאלה האישית

בשלב הראשון יוצגו 4 סרטונים. לכל ארבעה מתמודדים יוצג סרטון.

לאחר הקרנת הסרטון תוצג לכל מתמודד שאלה אחת בת שני חלקים.

תשובה נכונה על כל חלק תזכה את הנבחן ב-6 נקודות.

תשובות נכונות על שני החלקים יזכו את הנבחן ב-12 נקודות.

הסרטון הראשון: אדמה

שאלה מספר 1

בימים עברו כלי החרס שיוצרו מהאדמה שימשו לאחסנה של תבואה ובשמים. הכתוב מספר שיעקב אבינו ביקש מבניו למלא את כליהם במטרה להביאם לאדם אחר: "אם כן אפוא זאת עשו קחו מזמרת הארץ בכליכם והורידו לאיש מנחה מעט צרי ומעט דבש נכאת ולט בטנים ושקדים".

א. למי היו צריכים להביא בני יעקב את המשלוח?

ב. מה הייתה מטרת השליחות?

התשובה

א. ליוסף (גם תשובה בסגנון לאשר על בית פרעה / המשביר תתקבל כנכונה)

ב. לשכנע את יוסף שהם אינם מרגלים / שימכור להם אוכל / להחזיר את הכסף הכפול שהושם בשקיהם

כל אחת מהתשובות תתקבל כתשובה נכונה ומלאה.

"ויאמר אליהם ישראל אביהם אם כן אפוא זאת עשו קחו מזמרת הארץ בכליכם והורידו לאיש מנחה מעט צרי ומעט דבש נכאת ולט בטנים ושקדים: וכסף משנה קחו בידיכם ואת הכסף המושב בפי אמתחתיכם תשיבו בידיכם אולי משנה הוא: ואת אחיכם קחו וקומו שובו אל-האיש: ואל שדי יתן לכם רחמים לפני האיש ושלח לכם את אחיכם אחר ואת בנימין ואני כאשר שכלתי שכלתי".

בראשית מ"ג, 8-14

שאלה מספר 2

יצירת החימר מהאדמה היא מלאכה קשה שדורשת מאמצים פיזיים. מלך גוי העביד את בני ישראל בעבודה קשה זו: "וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בְּעִבְדָּה קָשָׁה בְּחֹמֶר וּבְלִבְנִים וּבְכָל עֲבֹדָה בַּשָּׂדֶה".

א. מי המלך?

ב. מדוע החליט המלך להעביד בצורה זו את בני ישראל?

התשובה

א. פרעה

ב. כדי שלא יוכלו למרוד ולהלחם בו

"וַיִּקַּם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף: וַיֹּאמֶר אֶל עַמּוֹ הִנֵּה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעָצוּם מִמֶּנּוּ: הֲבֵיאָה נְתַחֲכֶמָה לּוֹ פֶּן יִרְבֶּה וְהָיָה כִּי תִקְרָאנָה מַלְחָמָה וְנוֹסֵף גַּם הוּא עַל שְׂנְאֵינוּ וְנִלְחַם בָּנוּ וְעָלָה מִן הָאָרֶץ: וַיִּשְׁימוּ עָלָיו שָׂרֵי מִסִּים לְמַעַן עֲנֹתוֹ בְּסַבְלָתָם וַיִּבְנוּ עָרֵי מִסְכָּנוֹת לְפָרְעָה אֶת פְּתֹם וְאֶת רַעַמְסֵס: וַכֹּאֲשֶׁר יַעֲנֶנּוּ אֹתוֹ כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ וַיִּקְצֹוּ מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיַּעֲבֹדוּ מִצְרַיִם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרֹךְ: וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בְּעִבְדָּה קָשָׁה בְּחֹמֶר וּבְלִבְנִים וּבְכָל עֲבֹדָה בַּשָּׂדֶה אֶת כָּל עֲבֹדָתָם אֲשֶׁר עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרֹךְ".

שמות א, 8-14

שאלה מספר 3

מאז ומתמיד, ועד היום, החקלאי, עובד האדמה, הוא אדם מוערך שעובד קשה ונהנה מיגיע כפיו. הכתוב מספר על החקלאי הראשון בעולם, קין: "וַיְהִי הֶבֶל רֹעֵה צֹאן וְקַיִן הָיָה עֹבֵד אֲדָמָה".

א. איזו מנחה הביא קין לה'?

ב. מה העונש שקיבל קין בעקבות רצח אחיו?

התשובה

א. מפרי האדמה

ב. נגזר עליו להיות נע ונד בארץ, והוא לא יצליח בעבודת האדמה

כל אחת מהתשובות תתקבל כתשובה נכונה ומלאה.

"וְהָאָדָם יָדַע אֶת חַוָּה אִשְׁתּוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת קַיִן וַתֹּאמֶר קָנִיתִי אִישׁ אֶת ה' : וַתִּסֹּף לָלֶדֶת אֶת אַחִיו אֶת הֶבֶל וַיְהִי הֶבֶל רֹעֵה צֹאן וְקַיִן הָיָה עֹבֵד אֲדָמָה: וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיָּבֵא קַיִן מִפְּרֵי הָאֲדָמָה מִנְחָה לַה': וְהֶבֶל הֵבִיא גַם הוּא מִבְּכֹרוֹת צֹאנוֹ וּמִחֻלְבֵהֶן וַיִּשַׁע ה' אֶל הֶבֶל וְאֶל מִנְחָתוֹ: וְאֶל קַיִן וְאֶל מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה וַיַּחַר לְקַיִן מְאֹד וַיִּפְּלוּ פָּנָיו: ".

"וַעֲתָה אָרוּר אַתָּה מִן הָאֲדָמָה אֲשֶׁר פָּצְתָה אֶת פִּיהָ לְקַחְתִּי אֶת דָּמִי אֹחִיךָ מִיָּדְךָ: כִּי תַעֲבֹד אֶת הָאֲדָמָה לֹא תִסֹּף תֵּת כֹּחָהּ לָךְ נֶעַ וְנָד תִּהְיֶה בְּאֶרֶץ"

בראשית ד, 1-5, 11-12

שאלה מספר 4

בנוסף לתכונות החומריות של האדמה, מייחס הכתוב לאדמה גם רובד של קדושה. לאיש אחד נאמר מפי ה': "של נְעֻלֶיךָ מַעַל רַגְלֶיךָ כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֶתָּה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמַּת קֹדֶשׁ הוּא".

א. מי האיש?

ב. איזו שליחות קיבל האיש במעמד זה?

התשובה

א. משה

ב. להוציא את ישראל ממצרים

וַיֵּרָא ה' כִּי סָר לְרְאוֹת וַיִּקְרָא אֵלָיו אֱלֹהִים מִתּוֹךְ הַסֶּנֶה וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר הַנְּנִי: וַיֹּאמֶר אֶל תִּקְרַב הֵלֶם שֶׁל נְעֻלֶיךָ מַעַל רַגְלֶיךָ כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֶתָּה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמַּת קֹדֶשׁ הוּא: וַיֹּאמֶר אָנֹכִי אֱלֹהֵי אֲבִיךָ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב וַיִּסְתֵּר מֹשֶׁה פָּנָיו כִּי יָרָא מִהִבֵּיט אֶל-הָאֱלֹהִים: וַיֹּאמֶר ה' רָאָה רְאִיתִי אֶת עָנִי עָמִי אֲשֶׁר בְּמִצְרַיִם וְאֶת צַעֲקוֹתָם שָׁמַעְתִּי מִפְּנֵי נִגְשָׁיו כִּי יָדַעְתִּי אֶת מַכְאֲבָיו: וְאֵרַד לְהַצִּילוֹ מִיַּד מִצְרַיִם וְלְהַעֲלֵתוֹ מִן הָאֶרֶץ הַהוּא אֶל אֶרֶץ טוֹבָה וְרַחֲבָה אֶל אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וְדָבָשׁ אֶל מְקוֹם הַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי וְהַפְּרָזִי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי: וְעַתָּה הִנֵּה צַעֲקוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּאָה אֵלָי וְגַם רְאִיתִי אֶת הַלַּחֲץ אֲשֶׁר מִצְרַיִם לֹחֲצִים אֹתָם: וְעַתָּה לֵכָה וְאֶשְׁלַחְךָ אֶל פְּרַעֲוֹה וְהוֹצֵא אֶת עַמִּי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם".

שמות ג, 4-10

הסרטון השני: אש

שאלה מספר 5

אש היורדת מהשמיים מבטאת חיבור וקשר ישיר בין הבורא לברואיו. נביא ישראל הוריד אש מן השמים במעמד גדול בו נכח העם כולו: "וַתִּפֹּל אֵשׁ ה' וַתֹּאכַל אֶת הָעֵלֶּה וְאֶת הָעֵצִים וְאֶת הָאֲבָנִים".

א. מי הנביא?

ב. כיצד הגיב העם לנס?

התשובה

א. אליהו

ב. נפלו על פניהם / קיבלו על עצמם את אמונת ה'

כל אחת מהתשובות תתקבל כנכונה.

"וַיְהִי בַעֲלֹת הַמִּנְחָה וַיִּגַּשׂ אֱלֹהֵי הַנְּבִיא וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וַיִּשְׂרָאֵל הַיּוֹם יִדְעֶה כִּי אַתָּה אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל וְאֲנִי עַבְדְּךָ וּבְדַבְּרֶךָ עָשִׂיתִי אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה: עַנְנֵי ה' וַיִּדְעוּ הָעָם הַזֶּה כִּי אַתָּה ה' הָאֱלֹהִים וְאַתָּה הַסַּבֵּת אֶת לְבָבְךָ אַחֲרָיִת: וַתִּפֹּל אֵשׁ ה' וַתֹּאכַל אֶת הָעֵלֶּה וְאֶת הָעֵצִים וְאֶת הָאֲבָנִים וְאֶת הָעֶפְרָר וְאֶת הַמִּיִּם אֲשֶׁר בַּתְּעֵלָה לַחֲכָה: וַיֵּרָא כָּל הָעָם וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ ה' הוּא הָאֱלֹהִים ה' הוּא הָאֱלֹהִים".

מל"א י"ח, 36-39

שאלה מספר 6

בסיפורים רבים בתנ"ך, תפקידה של האש השורפת היא להעניש. הכתוב מספר שבמהלך מרד של קבוצה במנהיגות של משה ואהרן, חלק מהמורדים נענשו בשריפה לאחר שהאדמה פצתה את פיה: "וְאֵשׁ יִצָּאָה מֵאֵת ה' וְתֹאכַל אֶת {...}."

א. מי היה מנהיג המרד?

ב. עונש זה נעשה על מנת לשמש כאות וכסימן לבני ישראל. מה נעשה כדי להנציחו?

התשובה

א. קורח (ניתן לקבל גם: דתן ואבירם)

ב. הכוהנים לקחו את המחתות ועשו מהן ריקועי פחים כציפוי למזבח

"וַיִּסַּח קֹרַח בֶּן יִצְחָר בֶּן קָהָת בֶּן לֵוִי וְדָתָן וְאַבִּירָם בְּנֵי אֱלִיאָב וְאֹן בֶּן פִּלֵּת בְּנֵי רְאוּבֵן: וַיִּקְמוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה וְאַנְשֵׁים מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל חֲמִשִּׁים וּמְאַתָּים נְשִׂיאֵי עֵדָה קְרָאִי מוֹעֵד אֲנָשֵׁי שֵׁם: וַיִּסְהָלוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אֶהֱרֹן וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם רַב לָכֶם כִּי כָל הָעֵדָה כָּלָם קְדָשִׁים וּבְתוֹכְכֶם ה' וּמִדּוֹעַ תִּתְנַשְּׂאוּ עַל קָהָל ה'."

במדבר ט"ז, 1-3

וַיִּסַּח אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן אֶת מַחְתּוֹת אֶת הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר הִקְרִיבוּ הַשֹּׁרְפִים וַיִּרְקְעוּם צְפוּי לַמִּזְבֵּחַ: זָכְרוֹן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא יִקְרַב אִישׁ זָר אֲשֶׁר לֹא מִזֶּרַע אֶהֱרֹן הוּא לְהִקְטִיר קִטְרֶת לִפְנֵי ה' וְלֹא יִהְיֶה כְקֹרַח וְכַעֲדָתוֹ כְּאֲשֶׁר דָּבַר ה' בְּיַד מֹשֶׁה לֵאמֹר

במדבר י"ז, 1-5

שאלה מספר 7

לעתים, האש השורפת שימשה כלי מלחמה לגיטימי. על אדם מישראל מספר הכתוב שהעניש את אויביו והצית אש בשדותיהם ובכרמיהם: "וַיִּבְעַר מִגְּדִישׁ וְעֵד קָמָה וְעֵד כָּרְם זֵית".

א. מי האיש?

ב. כיצד הוצתה האש בשדות?

התשובה

א. שמשון

ב. על ידי שועלים שנקשרו בזנבותיהם לפידים

"וַיִּלְךְ שִׁמְשׁוֹן וַיִּלְכֹּד שְׁלֹשׁ מְאוֹת שׁוּעָלִים וַיִּקַּח לַפִּדִים וַיִּפֹּן זָנֹב אֶל זָנֹב וַיִּשֶׂם לַפִּיד אֶחָד בֵּין שְׁנֵי הַזָּנָבוֹת בַּתְּוֹךְ: וַיִּבְעַר אֵשׁ בַּלְּפִידִים וַיִּשְׁלַח בְּקִמּוֹת פְּלִשְׁתִּים וַיִּבְעַר מִגְּדִישׁ וְעֵד קָמָה וְעֵד כָּרְם זֵית"

שופטים ט"ו, 4-5

שאלה מספר 8

השריפה הכואבת ביותר שיצרה האש היא שריפת המקדש בירושלים. וכך מתאר הכתוב את האויב שצר על ירושלים ושרף את בית ה' ואת בית המלך: "וַיִּשְׂרֹף אֶת בַּיִת ה' וְאֶת בַּיִת הַמֶּלֶךְ וְאֶת כָּל בְּתֵי יְרוּשָׁלַם".

א. מה שם העם שהחריב את ירושלים?

ב. מה עלה בגורלו של המלך צדקיהו שמלך באותה עת?

התשובה

א. הבבלים

ב. שחטו את בניו, עיוורו את עיניו והגלו אותו לבבל

כל אחת מהתשובות תתקבל כתשובה נכונה ומלאה. אין לקבל את התשובה "נהרג".

"וַיְהִי בַשָּׁנָה הַתְּשִׁיעִית לְמָלְכוֹ בְּחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי בַעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ בָּא נְבֻכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל הוּא וְכָל חֵילוֹ עַל יְרוּשָׁלַם וַיִּחַן עָלֶיהָ וַיִּבְנוּ עָלֶיהָ דָּיֵק סָבִיב: וַתָּבֵא הָעִיר בְּמִצּוֹר עַד עֲשָׂתֵי עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְמֶלֶךְ צְדָקְיָהוּ: בַּתְּשַׁעָה לַחֹדֶשׁ וַיִּחַזַּק הָרָעַב בְּעִיר וְלֹא הָיָה לָחֶם לָעַם הָאָרֶץ: וַתִּבְקַע הָעִיר וְכָל אַנְשֵׁי הַמְּלָחָמָה הַלְּיָלָה דָּרְדָּו שֶׁעַר בֵּין הַחֲמַתִּים אֲשֶׁר עַל גֵּן הַמֶּלֶךְ וְכַשְׂדִּים עַל הָעִיר סָבִיב וַיִּלְךְ דָּרְדָּו הָעֲרָבָה: וַיִּרְדְּפוּ חֵיל כַּשְׂדִּים אַחַר הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁגּוּ אֹתוֹ בְּעֲרָבוֹת יָרְחוֹ וְכָל חֵילוֹ נָפְצוּ מֵעָלָיו: וַיִּתְּפְשׂוּ אֶת הַמֶּלֶךְ וַיַּעֲלוּ אֹתוֹ אֶל מֶלֶךְ בָּבֶל רַב־לְתָה וַיַּדְּבְרוּ אֹתוֹ מִשִּׁפְט: וְאֶת בְּנֵי צְדָקְיָהוּ שִׁחְטוּ לְעֵינָיו וְאֶת עֵינֵי צְדָקְיָהוּ עֹר וַיֹּאסְרֵהוּ בְנִחְשָׁתִים וַיְבִאֵהוּ בָּבֶל".

מל"ב כ"ה, 1-7

הסרטון השלישי: מים

שאלה מספר 9

בימים עברו מים לשתייה לא היו זמינים בכל מקום ובכל מצב והשגתם הייתה כרוכה לעתים במאמץ רב. הכתוב מספר על מלך ישראל שזקק למים במהלך מלחמה ושלח לשם כך את אנשיו לשטח האויב: "וַיִּתְאַוּהוּ {...} וַיֹּאמֶר מִי יִשְׁקֵנִי מֵיִם מִבְּאֵר בַּיִת לֶחֶם אֲשֶׁר בְּשָׁעַר".

א. מי המלך?

ב. מה עשה במים בסופו של דבר?

התשובה

א. דוד

ב. הוא ניסך אותם ל-ה'

"וַיִּתְאַוּהוּ דָּוִד וַיֹּאמֶר מִי יִשְׁקֵנִי מֵיִם מִבְּאֵר בַּיִת לֶחֶם אֲשֶׁר בְּשָׁעַר: וַיִּבְקְעוּ שְׁלֹשֶׁת הַגִּבּוֹרִים בְּמַחְנֵה פְּלִשְׁתִּים וַיִּשְׁאַבוּ מֵיִם מִבְּאֵר בַּיִת לֶחֶם אֲשֶׁר בְּשָׁעַר וַיִּשְׁאוּ וַיָּבִיאוּ אֶל דָּוִד וְלֹא אָבָה לְשִׁתּוֹתָם וַיִּסַּךְ אֹתָם לַה': וַיֹּאמֶר חֲלִילָה לִּי ה' מַעֲשֵׂתִי זֹאת הַדָּם הָאֲנָשִׁים הַהֲלֹכִים בְּנַפְשׁוֹתָם וְלֹא אָבָה לְשִׁתּוֹתָם אֲלֵה עָשׂוּ שְׁלֹשֶׁת הַגִּבּוֹרִים".

שמ"ב כ"ג, 15-17

שאלה מספר 10

שאיבת מים מהבאר בזמן הקדום הייתה מלאכה יומיומית שדרשה כוח. בכדי לערוך ניסיון לנדיבותה של נערה, ביקש ממנה אדם לשאוב עבורו מים להשקות אותו ואת גמליו: "וַיִּרְץ הָעֶבֶד לְקַרְאֲתָהּ וַיֹּאמֶר הֲגַמְיָאֵינִי נָא מְעַט מֵיִם מִכַּדָּךְ וַתֹּאמֶר שְׂתֵה אֲדֹנָי".

א. מי האיש?

ב. לשם מה רצה לבדוק האיש את מידת נדיבותה של הנערה?

התשובה

א. עבד אברהם (גם התשובה אליעזר, למרות שלא כתובה במפורש בכתוב, תתקבל כנכונה)

ב. הוא רצה לבדוק האם היא ראויה להיות אישה ליצחק

"וַיִּשְׁחַח הָעֶבֶד עֲשָׂרָה גַמְלִים מִגַּמְלֵי אֲדֹנָיו וַיֵּלֶךְ וְכָל טוֹב אֲדֹנָיו בְּיָדוֹ וַיִּקַּם וַיֵּלֶךְ אֶל אֲרַם נְהָרִים אֶל עִיר נְחוּר: וַיִּבְרַךְ הַגַּמְלִים מִחוּץ לְעִיר אֶל בְּאֵר הַמַּיִם לָעֵת עָרֵב לָעֵת צִאת הַשָּׁבֶת: וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהֵי אֲדֹנָי אֲבָרְהָם הַקָּרוֹה נָא לְפָנַי הַיּוֹם וַעֲשֵׂה חֶסֶד עִם אֲדֹנָי אֲבָרְהָם: הֲנֵה אֲנֹכִי נֹצֵב עַל עֵין הַמַּיִם וּבְנוֹת אֲנָשֵׁי הָעִיר יֵצְאוּ לְשָׂאֵב מַיִם: וְהִזְהֵר הַנֶּעֱרָ אֲשֶׁר אָמַר אֵלָיָהּ הַטִּי נָא כַּדָּךְ וְאַשְׂתֵּה וְאָמְרָה שְׂתֵה וְגַם גַּמְלֵיךְ אֲשָׁקָה אֲתָה הַכַּחֲתֵ לְעֶבְדְּךָ לְיִצְחָק וּבָה אֲדַע כִּי עָשִׂיתָ חֶסֶד עִם אֲדֹנָי: וַיְהִי הוּא טָרַם כֶּלֶה לְדַבֵּר וְהִנֵּה רַבְקָה יֹצֵאת אֲשֶׁר יֵלְדָה לְבְתוּאֵל בֶּן מִלְכָּה אִשְׁתּוֹ נְחוּר אַחֵי אֲבָרְהָם וְכַדָּה עַל שִׁכְמָה: וְהַנֶּעֱרָ טִבֵּת מְרֹאֶה מְאֹד בְּתוֹלָה וְאִישׁ לֹא יִדְעָה וַתֵּרֶד הָעֵינָה וַתִּמְלֵא כַּדָּה וַתַּעַל: וַיִּרְץ הָעֶבֶד לְקַרְאֲתָהּ וַיֹּאמֶר הֲגַמְיָאֵינִי נָא מְעַט מֵיִם מִכַּדָּךְ: וַתֹּאמֶר שְׂתֵה אֲדֹנָי וַתִּמְהַר וַתֵּרֶד כַּדָּה עַל גְּדָה וַתִּשְׁקָהּ: וַתִּכַּל לְהַשְׁקֹתוֹ וַתֹּאמֶר גַּם לְגַמְלֵיךְ אֲשָׁאֵב עַד אִם כָּלוּ לְשִׁתָּת: וַתִּמְהַר וַתַּעַר כַּדָּה אֶל הַשִּׁקְתָּ וַתִּרְץ עוֹד אֶל הַבְּאֵר לְשָׂאֵב וַתִּשָּׂאֵב לְכָל גַּמְלָיו".

בראשית כ"ד, 10-20

שאלה מספר 11

כאמור, מלאכת שאיבת המים הייתה פעולה פיזית שדורשת מאמץ. הכתוב מספר על קבוצה נוכרית בימי יהושע שנענשה, ועל אנשיה הוטל להיות שואבי מים עבור בני ישראל: "ועתה ארורים אתם ולא יכרת מכם {...} ושאבי מים לבית אלהי".

א. מדוע נענשו האנשים?

ב. מה היה התפקיד הנוסף שיועד להם?

התשובה

א. כי הם רימו את בני ישראל באמרם שהם הגיעו מארץ רחוקה

ב. חוטבי עצים

"ויקרא להם יהושע וידבר אליהם לאמר למה רמיתם אתנו לאמר רחוקים אנחנו מכם מאד ואתם בקרבנו ישבים: ועתה ארורים אתם ולא יכרת מכם עבד וחטבי עצים ושאבי מים לבית אלהי: ויענו את יהושע ויאמרו כי הגד הגד לעבדיך את אשר צנה ה' אלהיך את משה עבדו לתת לכם את כל הארץ ולהשמיד את כל ישבי הארץ מפניכם ונירא מאד לנפשתינו מפניכם ונעשה את הדבר הזה: ועתה הננו בנדך פטוב וכישר בעיניך לעשות לנו עשה: ויעש להם כן ויצל אותם מיד בני ישראל ולא הרגום: ויתנם יהושע ביום ההוא חטבי עצים ושאבי מים לעדה ולמזבח ה' עד היום הזה אל המקום אשר יבחר".

יהושע ט, 22-27

שאלה מספר 12

בתנ"ך מסופר לא פעם על גברים שביקשו מנשים שתשקנה אותם מים. על אחד מהם מסופר שקיבל מים במקום חלב: "ויאמר אליה השקיני נא מעט מים כי צמאתי ותפתח את נאוד החלב ותשקהו ותכסהו".

א. מי האיש?

ב. מדוע הגיע אותו האיש אל האישה?

התשובה

א. סיסרא

ב. כדי להסתתר מפני ברק במלחמה

"ויקהם ה' את סיסרא ואת כל הרכב ואת כל המחנה לפי חרב לפני ברק וירד סיסרא מעל המרכבה וינס ברגליו: וברק רדף אחרי הרכב ואחרי המחנה עד חרשת הגוים ויפל כל מחנה סיסרא לפי חרב לא נשאר עד אחד: וסיסרא נס ברגליו אל אהל יעל אשת חבר הקיני כי שלום בין גבין מלך חצור ובין בית חבר הקיני: ותצא יעל לקראת סיסרא ותאמר אליו סוּרָה אֲדֹנָי סוּרָה אֵלַי אֵל תִּירָא וַיִּסַּר אֵלֶיהָ הַאֲהֶלָה וַתִּכְסֶהוּ בַשְּׂמִיכָה: ויאמר אליה השקיני נא מעט מים כי צמאתי ותפתח את נאוד החלב ותשקהו ותכסהו: ויאמר אליה עמד פתח האהל והיה אם איש יבא ושאלך ואמר היש פה איש ואמרת אין: ותשח יעל אשת חבר את יתד האהל ותשם את המקבת בידה ותבוא אליו בלאט ותתקע את היתד ברקתו ותצנח בארץ והוא נרדם ויעף וימת".

שופטים ד, 15-21

הסרטון הרביעי: רוח

שאלה מספר 13

התנ"ך מתאר את התפעלותה של אישה מארץ רחוקה שביקרה אצל מלך מישראל במילים: "ולא הִזָּה בָּהּ עוֹד רוּחַ וַתֹּאמֶר אֶל הַמֶּלֶךְ אַמֶּת הִזָּה הַדָּבָר אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי בְּאַרְצֵי עַל דְּבָרֶיךָ וְעַל חֻקְמֹתֶיךָ".

א. מדוע באה האישה אל המלך?

ב. מה נתנה האישה למלך? ציין דבר אחד.

התשובה

א. כי היא רצתה לנסות אותו בחידות

ב. בשמים / זהב / אבן יקרה

"וימלכת שָׁבָא שָׁמַעְתָּ אֶת שְׁמֵעַ שְׁלֹמֹה לְשֵׁם ה' וַתָּבֵא לְנִסְתּוֹ בְּחִידוֹת: וַתָּבֵא יְרוּשָׁלַיִם בְּחִיל כְּבֹד מְאֹד גַּמְלִים נִשְׂאִים בְּשָׁמִים וְזָהָב רַב מְאֹד וְאֶבֶן יָקָרָה וַתָּבֵא אֶל שְׁלֹמֹה וַתְּדַבֵּר אֵלָיו אֶת כָּל אֲשֶׁר הִזָּה עִם לְבָבָהּ: וַיִּגַּד לָהּ שְׁלֹמֹה אֶת כָּל דְּבָרֶיהָ לֹא הִזָּה דָּבָר נֶעְלָם מִן הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר לֹא הִגִּיד לָהּ: וַתֵּרָא מַלְכַת שָׁבָא אֶת כָּל חֻקְמַת שְׁלֹמֹה וְהַבֵּית אֲשֶׁר בָּנָה: וּמֵאֲכָל שְׁלֹחָנוֹ וּמוֹשָׁב עַבְדָּיו וּמַעֲמַד מְשָׁרְתּוֹ וּמִלְבָּשֵׁיהֶם וּמִשְׁקֵיו וְעַלְתּוֹ אֲשֶׁר נֶעְלָה בֵּית ה' וְלֹא הִזָּה בָּהּ עוֹד רוּחַ: וַתֹּאמֶר אֶל הַמֶּלֶךְ אַמֶּת הִזָּה הַדָּבָר אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי בְּאַרְצֵי עַל דְּבָרֶיךָ וְעַל חֻקְמֹתֶיךָ: וְלֹא הָאֵמַנְתִּי לַדְּבָרִים עַד אֲשֶׁר בָּאתִי וַתֵּרְאֵינִי עֵינַי וְהִנֵּה לֹא הִגַּד לִי הַחֲצִי הוֹסַפְתָּ חֻקְמָה נוֹטָב אֶל הַשְּׁמוּעָה אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי".

מל"א י, 7-1

שאלה מספר 14

במהלך ניסיונו של נביא לברוח מאת ה', אונייתו נקלעה לסערה בים: "וה' הטיל רוח גדולה אל הים ויהי סער גדול בים והאננה חשבה להשבר".

א. מי הנביא?

ב. מה עשו המלחים כדי להתמודד עם הסערה? ציינו דבר אחד.

התשובה

א. יונה

ב. הטילו את הכלים שבאונייה אל הים / התפללו / הפילו גורלות / הטילו את יונה לים

"ויהי דבר ה' אל יונה בן אַמְתִּי לֵאמֹר: קוּם לֶךְ אֶל נִינְוָה הָעִיר הַגְּדוֹלָה וְקִרָא עֲלֶיהָ כִּי עָלְתָה רָעָתָם לִפְנֵי: וְיָקָם יוֹנָה לְבָרֵחַ תְּרַשֵּׁשׁ מִלְּפָנֵי ה' וַיֵּרֶד יָפוֹ וַיִּמְצָא אֲנָנָה בְּאֶה תְּרַשֵּׁשׁ וַיִּתֵּן שַׁכְרָה וַיֵּרֶד בָּהּ לְבוֹא עִמָּהֶם תְּרַשֵּׁשׁ מִלְּפָנֵי ה': וְה' הִטִּיל רוּחַ גְּדוֹלָה אֶל הַיָּם וַיְהִי סֵעַר גְּדוֹל בַּיָּם וְהָאֲנָנָה חֲשָׁבָה לְהִשָּׁבֵר: וַיִּירָאוּ הַמִּלְחָמִים וַיִּזְעְקוּ אִישׁ אֶל אֶלְהֵיו וַיִּטְלוּ אֶת הַכְּלִים אֲשֶׁר בְּאֲנָנָה אֶל הַיָּם לְהִקָּל מֵעֲלֵיהֶם וַיּוֹנָה יָרַד אֶל יַרְכְּתֵי הַסְּפִינָה וַיִּשְׁכַּב וַיֵּרָדִם".

יונה א, 1-5

שאלה מספר 15

ה' השתמש ברוח לעצירת המבול בימי נוח: "וַיַּעֲבֹר אֱלֹהִים רוּחַ עַל הָאָרֶץ וַיִּשְׁכּוּ הַמַּיִם".

- א. כיצד ידע נוח אם קלו המים מעל הארץ?
ב. מה היה הסימן מאת ה' שלא יהיה עוד מבול?

התשובה

- א. הוא שלח את היונה שהביאה עמה ענף זית
ב. קשת בענן

"וַיִּשְׁלַח אֶת הַיּוֹנָה מֵאֶתוֹ לִרְאוֹת הַקְּלוֹ הַמַּיִם מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה: וְלֹא מָצְאָה הַיּוֹנָה מְנוּחַ לְכַף רַגְלָהּ וַתָּשֶׁב אֵלָיו אֶל הַתֵּבָה כִּי מַיִם עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ וַיִּשְׁלַח יָדוֹ וַיִּקְּחֶהּ וַיָּבֵא אֶתָּהּ אֵלָיו אֶל הַתֵּבָה: וַיַּחַל עוֹד שְׁבַעַת יָמִים אַחֲרָיִם וַיִּסָּף שֶׁלַח אֶת הַיּוֹנָה מִן הַתֵּבָה: וַתָּבֵא אֵלָיו הַיּוֹנָה לְעֵת עָרֵב וְהָיָה עָלֶיהָ זֵית טָרֵף בְּפִיהָ וַיֵּדַע נֹחַ כִּי קָלוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ".

בראשית ח, 8-11

"אֶת קִשְׁתִּי נָתַתִּי בְּעָנָן וְהִיְתָה לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵין הָאָרֶץ: וְהָיָה בְּעַנְנֵי עָנָן עַל הָאָרֶץ וְנִרְאָתָה הַקִּשְׁתִּי בְּעָנָן: וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי אֲשֶׁר בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל נֶפֶשׁ חַיָּה בְּכָל בְּשָׂר וְלֹא יְהִיָּה עוֹד הַמַּיִם לְמַבּוּל לְשַׁחַת כָּל בְּשָׂר: וְהִיְתָה הַקִּשְׁתִּי בְּעָנָן וְרִאִיתִיהָ לְזָכַר בְּרִית עוֹלָם בֵּין אֱלֹהִים וּבֵין כָּל נֶפֶשׁ חַיָּה בְּכָל בְּשָׂר אֲשֶׁר עַל הָאָרֶץ".

בראשית ט, 8-16

שאלה מספר 16

כדי לתאר את ברכת ה' על המנהיג בישראל, מתאר הכתוב ששורה עליו רוח ה'. לאחד ממלכי ישראל נאמר על ידי הנביא שמואל: "וְצִלָּהּ עָלֶיךָ רוּחַ ה' וְהִתְנַבֵּיתָ עִמָּם וְנִהְפַכְתָּ לְאִישׁ אַחֵר".

א. מי המלך?

ב. מה הייתה המטרה המקורית שלשמה הלך המלך לפגוש את שמואל?

התשובה

א. שאול

ב. שאול רצה לברר היכן נאבדו האתונות של אביו

"וַיֹּאמֶר לוֹ הֲיֵנָה נָא אִישׁ אֱלֹהִים בְּעִיר הַזֹּאת וְהָאִישׁ נִכְבָּד כָּל אֲשֶׁר יֵדְבַר בּוֹא גְבוּא עֲתֵה גִלְכָּה שָׁם אוֹלֵי גִיד לָנוּ אֶת דְּרָכָנוּ אֲשֶׁר הִלְכָנוּ עָלֶיךָ".

"וְלְאַתְנֹת הָאֲבֹדֹת לָךְ הַיּוֹם שְׁלֹשֶׁת הַיָּמִים אֵל תֵּשֶׁם אֶת לִבְךָ לָהֶם כִּי נִמְצְאוּ וְלָמִי כָּל חַמְדַּת יִשְׂרָאֵל הֲלוֹא לָךְ וְלִכְל בֵּית אָבִיךָ".

שמ"א ט, 6, 20

"וַיְהִי כָּל יוֹדְעוֹ מֵאַתְמוֹל שְׁלֹשׁ וַיֵּרְאוּ וְהִנֵּה עִם נְבָאִים נִבָּא וַיֹּאמֶר הָעַם אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ מַה זֶה הָיָה לָבוֹן קִישׁ הַגַּם שְׂאוֹל בְּנֵי־אִים".

שמ"א י, 11

חידון התנ"ך המחוזי לנוער, התש"ף

72 שנים למדינת ישראל

בסימן: "האדם והבריאה"

"כִּי הָאָדָם עֵץ הַשֵּׁדָה"

(דברים כ, 19)

ע"ש יצחק נבון, נשיאה החמישי של מדינת ישראל

השלב השני - שאלות בזק בנושא הבריאה באמצעות מחשב

על הנבחן להשיב על ארבע שאלות שתוצגנה לו באמצעות משחק מחשב.

הזמן המוקצב לפתרון כל ארבע השאלות הוא 60 שניות.

הניקוד שיצבור הנבחן על כל שאלה יהיה כדלקמן:

תשובה נכונה על שאלה מס' 1 תזכה את הנבחן ב-2 נקודות

תשובה נכונה על שאלה מס' 2 תזכה את הנבחן ב-3 נקודות

תשובה נכונה על שאלה מס' 3 תזכה את הנבחן ב-4 נקודות

תשובה נכונה על שאלה מס' 4 תזכה את הנבחן ב-5 נקודות

תשובות נכונות על כל השאלות יזכו את הנבחן ב-14 נקודות.

מקבץ מספר 1: עופות ודגים

ענה על ארבע השאלות הבאות.

המקור	התשובה	השאלה	הניקוד
בראשית מ, 17	שר האופים	מי חלם על עוף שאוכל דברי מאפה מעל ראשו?	2
יונה ב, 1	יונה	מיהו הנביא ששהה במעי הדג?	3
מל"א ה, 13	שלמה	מי המלך שדיבר "על הַבְּהֵמָה וְעַל הָעוֹף וְעַל הָרֶמֶשׂ וְעַל הַדְּגִים"?	4
במדבר י"א, 31	שליו	מהו העוף שירד לבני ישראל באופן ניסי במדבר?	5

מקבץ מספר 2: אור וחושך

ענה על ארבע השאלות הבאות.

המקור	התשובה	השאלה	הניקוד
יהושע ב, 5	רחב	מי אמרה: "וַיְהִי הַשָּׁעַר לְסָגוֹר בַּחֹשֶׁךְ וְהָאֲנָשִׁים יָצְאוּ לֹא יָדַעְתִּי אֲנִי הֲלָכוּ הָאֲנָשִׁים?"	2
שמות י"ג, 21	עמוד האש	מה האיר לבני ישראל את הדרך בלילה במסעם במדבר?	3
שמ"א י"ד, 29	דבש	בזכות מה אורו עיני יהונתן כשאמר "רְאוּ נָא כִּי אֲרוּ עֵינַי"?	4
שמ"א כ"ב, 12	דוד	מי אמר בשירתו: "וַיִּשֶׁת חֹשֶׁךְ סְבִיבְתָיו סְכוֹת חֹשֶׁרֶת מֵיַם עֲבִי שְׁחָקִים?"	5

מקבץ מספר 3: המאורות

ענה על ארבע השאלות הבאות.

המקור	התשובה	השאלה	הניקוד
יהושע י, 12	יהושע	מי אמר: "שָׁמַשׁ בְּגִבְעוֹן דָּוִם וַיָּרַח בְּעַמֶּק אֵילֹון"?	2
יונה ד, 8	יונה	מי התעלף מרוח קדים חרישית ומשמש חזקה שהכתה על ראשו?	3
מל"ב ג, 22	מואב	מי העם שדימה את המים בנחל לדם בגלל השתקפות השמש מהם?	4
מל"ב כ, 9	חזקיהו	מי קיבל אות לבחירתו ונשאל: "הֲלֹךְ הַצֵּל עָשָׂר מַעֲלוֹת אִם יָשׁוּב עָשָׂר מַעֲלוֹת"?	5

מקבץ מספר 4: מים ושמים

ענה על ארבע השאלות הבאות.

המקור	התשובה	השאלה	הניקוד
בראשית ז, 11	נח	בימי מי נבקעו מעיינות תהום רבה: "וַאֲרַבַּת הַשָּׁמַיִם נִפְתְּחוּ?"	2
רות ב, 9	רות	מי קיבלה רשות לשתות מים "מֵאֲשֶׁר יִשְׁאַבּוּן הַנְּעָרִים?"	3
מל"ב ז, 2	אלישע	מי הנביא ששאלו אותו: "וְהִנֵּה ה' עֹשֶׂה אַרְבּוֹת בַּשָּׁמַיִם הַיְהִיָּה כַדְבָר הַזֶּה?"	4
שם"א י"ז, 44	לדוד	למי אמר: " לָכֵה אֵלַי וְאֶתְנָה אֶת בְּשָׂרְךָ לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְבַהֲמַת הַשָּׂדֶה?"	5

מקבץ מספר 5: שבת / היום השביעי

ענה על ארבע השאלות הבאות.

המקור	התשובה	השאלה	הניקוד
יהושע ו, 15	יריחו	איזו עיר נכבשה על ידי יהושע ביום השביעי?	2
שמות ט"ז, 23	משה	מי אמר: "הוא אֲשֶׁר דָּבַר ה' שֶׁבֶתוֹן שֶׁבֶת קֹדֶשׁ לַה' מִחֶרֶם?"	3
מל"ב ד, 23	האישה השונמית	למי נאמר: "מדוע אַתְּ הִלַּכְתְּ אֵלָיו הַיּוֹם לֹא חִדַּשְׁתְּ וְלֹא שִׁבַּתְתְּ וַתֹּאמְרִי?"	4
מל"א ח, 56	שלמה	מי אמר: "בְּרוּךְ ה' אֲשֶׁר נָתַן מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר דָּבַר?"	5

מקבץ מספר 6: בעלי חיים

ענה על ארבע השאלות הבאות.

המקור	התשובה	השאלה	הניקוד
בראשית ל"ב, 15	יעקב	מי שלח לאחיו "עֲזִים מֵאֵתֶיךָ וּתְנִשִּׁים עֲשָׂרִים"?	2
מל"ב ב, 24	דובים	איזו חיה פגעה בילדים שלעגו לאלישע?	3
מל"א א, 38	שלמה	את מי הרכיבו על פרדה בהכתרתו?	4
בראשית מ"ו, 32	אחי יוסף (בני יעקב)	על מי נאמר: "וְהֶאֱנָשִׁים רָעִי צֹאן כִּי אֲנָשִׁי מִקְנֶה הָיוּ וְצֹאנִם וּבְקָרָם וְכָל אֲשֶׁר לָהֶם הֵבִיאוּ"?	5

מקבץ מספר 7: צמחים

ענה על ארבע השאלות הבאות.

המקור	התשובה	השאלה	הניקוד
אסתר ב, 23	בגתן ותרש	מיהם השניים שנתלו על עץ כי ביקשו לשלוח יד במלך?	2
במדבר י"ז, 23	שקדים	איזה פרי הצמיח מטה אהרון לבית לוי?	3
שופטים ד, 5	דבורה	על מי נאמר: "וְהָיָא יוֹשֶׁבֶת תַּחַת תְּמָר"?	4
מל"ב כ, 7	תאנה	באמצעות איזה צמח נרפא חזקיהו מלך יהודה מהשחין?	5

מקבץ מספר 8: יצירה

ענה על ארבע השאלות הבאות.

המקור	התשובה	השאלה	הניקוד
שופטים ג, 16	אהוד בן גרא	מי עשה "חֶרֶב וְלָהּ שָׁנִי פִּיּוֹת גִּמְד אֶרְכָּה?"	2
מל"א ז, 13	חירם (חירום)	מי המלך הזר שסייע לשלמה בעשיית כלי המקדש?	3
שמות א, 21	המיילדות (שפרה ופועה)	על מי נאמר: "יָרְאוּ {...} אֶת הָאֱלֹהִים וַיַּעַשׂ לָהֶם בְּתִים?"	4
שופטים ח, 27	גדעון	על מי נאמר: "וַיַּעַשׂ אוֹתוֹ {...} לְאִפּוֹד וַיַּצַּג אוֹתוֹ בְּעִירוֹ בְּעַפְרָה?"	5

חידון התנ"ך המחוזי לנוער, התש"ף

72 שנים למדינת ישראל

בסימן: "האדם והבריאה"

"כִּי הָאָדָם עָץ הַשֵּׁדָה"

(דברים כ, 19)

ע"ש יצחק נבון, נשיאה החמישי של מדינת ישראל

השלב השלישי - השאלה הזוהה

השנה, חידון התנ"ך המחוזי לנוער עומד בסימן:
"האדם והבריאה".

לפניכם שש שאלות זהות, העוסקות בבריאת העולם
כהתגשמות הכוח האלוהי.

לרשותכם שתי דקות להשיב לכל השאלות.

תשובה נכונה לכל שאלה תזכה את הנבחן ב-4 נקודות.

**תשובות נכונות על כל השאלות יזכו את הנבחן ב-24
נקודות.**

השאלות

שאלה מספר 1

בריאת השמיים והארץ מוזכרת לא פעם בתנ"ך כסמל לכוחו ולגבורתו של האל. מי תיאר את ה' כמי ש"עשה את הימים ואת היבשה"?

תשובה: יונה

מקור: יונה א, 9

שאלה מספר 2

מי שיבח את ה' בהזכירו את בריאת השמיים והארץ: "אתה הוא האלהים לבדך לכל ממלכות הארץ אתה עשית את השמים ואת הארץ"?

תשובה: חזקיהו

מקור: מל"ב י"ט, 15

שאלה מספר 3

כוחו של ה' מתבטא גם ביכולתו לחולל שינוי קיצוני. בדברי מי נזכרת יכולת זו במילים: "ה' מוריש ומעשיר משפיל אף מרומם"?

תשובה: חנה

מקור: שמ"א ב, 7

שאלה מספר 4

הניסים והנפלאות שחולל ה' ביציאת מצרים תפסו מקום מרכזי ביהדות בכלל ובתנ"ך בפרט. מי שאל על ה' בהזכירו אותם: "וְאֵיךְ כָּל נִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר סָפְרוּ לָנוּ אֲבוֹתֵינוּ לֵאמֹר הֲלֹא מִמִּצְרַיִם הֶעֱלָנוּ ה' וְעַתָּה נִטְשָׁנוּ ה'?"

תשובה: גדעון

מקור: שופטים ו, 13

שאלה מספר 5

ה' נדרש לעיתים להזכיר את כוחו, אף למנהיגי ישראל. מי המנהיג שה' אמר לו: "הֲיָד ה' תִּקְצָר עֲתָה תִּרְאֶה הַיְקָרָה דְּבָרֵי אִם לֹא?"

תשובה: משה

מקור: במדבר י"א, 23

שאלה מספר 6

לפעמים מניח ה' לרשעים להמשיך ולהתקיים, כדי שיוכל להפגין את כוחו ולהענישם בהמשך. למי נאמר: "וְאִלֶּם בְּעִבּוֹר זֹאת הֶעֱמַדְתִּיהָ בְּעִבּוֹר הַרְאֵתָהּ אֶת כַּחַי וְלִמְעַן סִפֵּר שְׁמִי בְּכָל הָאָרֶץ?"

תשובה: פרעה

מקור: שמות ט, 16